ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ՀԱՏՈՐ 2

***

Գ - Կ

***

Վերջին չորս տարիների ընթացքում Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվում է հաշվապահական հաշվառման համակարգի բարեփոխումների գործընթացը, որի հիմնական նպատակը նոր տնտեսավարման պայմաններում կազմակերպությունների կողմից այնպիսի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ու ներկայացումն է, որոնք կբավարարեն օգտագործողների բոլոր խմբերի՝ կազմակերպության ֆինանսական վիճակի, գործունեության ֆինանսական արդյունքների և ֆինանսական վիճակում փոփոխությունների վերաբերյալ անկողմնակալ տեղեկատվություն ստանալու պահանջմունքները:

Հաշվապահական հաշվառման համակարգի բարեփոխումների շրջանակում ընդունվեցին միջազգային ստանդարտների հիման վրա մշակված Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառման ստանդարտները, կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման նոր հաշվային պլանը, ֆինանսական հաշվետվությունների նոր փաթեթը, հաշվապահական հաշվառման նոր համակարգի մեթոդաբանական սկզբունքներին վերաբերող այլ իրավական ակտեր:

Ընդունվեցին նաև աուդիտորական գործունեությունը կարգավորող աուդիտի ստանդարտները, որոնք սահմանում են աուդիտի և աուդիտին հարակից ծառայությունների իրականացման մեթոդներն ու կարգը, աուդիտորների որակավորմանը, աուդիտի փաստաթղթավորմանը, որակի գնահատմանը, աուդիտորների հաշվետվությունների և եզրակացությունների ձևակերպման կարգին ներկայացվող միասնական պահանջները, նպաստում են աուդիտորական գործունեության մեջ գիտական, մեթոդաբանական և տեխնիկական նվաճումների ներդրմանը, ապահովում են աուդիտի արդյունքների արժանահավատության իրավական երաշխիքները:

Բացի այդ, հաշվապահական «գրադարանը» համալրված էր արդեն հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ, մաքսային օրենսդրությամբ, քաղաքացիական օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով, որոնք այս կամ այն կերպ դառնում են ամենօրյա գործածության միջոց: Կուտակված հսկայածավալ տեղեկատվության լաբիրինթոսում, իհարկե, դժվար է ճիշտ ժամանակին և ամբողջական կերպով վերհանել, պարզաբանել կամ ստանալ ծա-

ռացած հարցադրումների բոլոր պատասխանները, հասկանալ այս կամ այն տերմինի իմաստը:

Այդ առումով արդեն հասունացել էր հայաստանյան իրականությանը վերաբերող յուրօրինակ «հավաքածուի» ստեղծման անհրաժեշտությունը, որում մասնագետները (նաև՝ ոչ մասնագետները) հեշտությամբ կգտնեին իրենց հուզող հարցադրումների պատասխանները:

Այդ նպատակն է հետապնդում **«Հաշվապահի համառոտ ուղեցույց» գրքաշարի հինգհատորյակի** ստեղծումը, որում ներկայացված և պարզաբանված են՝

- հաշվապահական հաշվառման օրենսդրության (մասնավորապես՝ հաշվապահական հաշվառման բոլոր ստանդարտների),
- աուդիտորական գործունեությունը կարգավորող օրենսդրության (մասնավորապես՝ աուդիտի բոլոր ստանդարտների),
- հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրության (մասնավորապես՝ բոլոր հարկատեսակների),
- մաքսային օրենսդրության,
- քաղաքացիական օրենսդրության,
- բանկային օրենսդրության
- և այլ իրավական ակտերին վերաբերող

մոտ 3000 հասկացություններ, սահմանումներ, կանոններ, սկզբունքներ, եղանակներ, հիմունքներ, մոտեցումներ, ընթացակարգեր (հոդվածներ), ինչպես նաև այն գրականությունները, որոնք ընթերցողը կարող է օգտագործել այդ ամենն ուսումնասիրելիս:

Գրքաշարը հավակնում է դառնալու ոչ միայն հաշվապահների, այլ նաև աուդիտորների, տնտեսագետների, ֆինանսիստների, և, ընդհանրապես, ֆինանսահաշվային ոլորտին ուղղակի կամ անուղղակի առնչություն ունեցողների յուրօրինակ գործնական ուղեցույց-ձեռնարկ: Այն հաջողությամբ կարող է օգտագործվել նաև տնտեսագիտական ուսումնական հաստատություններում՝ դասախոսների և ուսանողների կողմից:

Գրքաշարը կառուցված է այբբենական (բառարանային) սկզբունքով, որը հնարավորություն է ընձեռնում ընթերցողին՝ հեշտությամբ գտնելու հոդվածներին վերաբերող բովանդակային բացատրություններ, պարզաբանումներ, որոնք ներկայացված են առավել հակիրճ, պարզ և մատչելի: Նրանում հատկապես տեղ են գտել այն հոդվածները, որոնք ավելի գործածական են ու հետաքրքրող ընթերցողին, և այնպիսի շարադրանքով, ինչպես սովորաբար այն արտասանվում է: Օրինակ՝ «Ոչ ընթացիկ ակտիվ», ոչ թե «Ակտիվ ոչ ընթացիկ» կամ «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» և ոչ թե «Ամորտիզացիա ոչ նյութական ակտիվների» և այլն:

Հոդվածները հիմնականում ներկայացված են եզակի թվով, բայց այդպիսիք չգտնելու դեպքում փորձենք փնտրել հոգնակի թվով կամ այլ հնարավոր շարադրանքով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գ

Գալիք ժամանակաշրջանի եկամուտ 22
Գանձապահ 22
Գանձապետական պահառու 22
Գերածախս 22
Գերիշխող դիրք 22
Գերսղաճ 22
Գերսղաճային տնտեսության արժույթով արտահայտված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումը 23
Գերսղաճային տնտեսության արժույթով արտահայտված և ընթացիկ արժեքով ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումը 23
Գերսղաճային տնտեսության արժույթով արտահայտված և սկզբնական արժեքով ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշարկումը 24
Գերսղաճային տնտեսության արժույթով արտահայտված ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումը 25
Գերսղաճային տնտեսության դադարումը 25
Գերնորմատիվային կորուստ 25
Գին 26
Գիտահետազոտական աշխատանք 26
Գիտահետազոտական և փորձակոնստրուկտորական աշխատանք-ների ծախսեր 27
Գիրք 27
Գլխավոր գիրք 27
Գլխավոր հաշվապահ 30
Գլխավոր հաշվապահի իրավունքները և պարտականությունները 30
Գծային մեթոդ 30
Գյուղատնտեսական արտադրանք 31
Գնահատում 31
Գնային ռիսկ 31
Գնացուցակ 32
Գների ընդհանուր ինդեքս 32
Գովազդ 32
Գովազդի ծախս 33
Գործակալության պայմանագիր 33
Գործակից 33

Գործառնական ակտիվ 33
Գործառնական այլ եկամուտներ և ծախսեր 33
Գործառնական գործունեություն 34
Գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքեր 34
Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ և ծախսեր 34
Գործառնական վարձակալության ճանաչումը վարձակալի մոտ 35
Գործառնական վարձակալության ճանաչումը վարձատուի մոտ 35
Գործառնական վարձակալության փաստաթղթավորում 35
Գործառնական վարձակալություն 36
Գործառնական վարձակալությունում սկզբնական ուղղակի ծախսումներ 36
Գործառնական վարձակալությունում սկզբնական ուղղակի ծախսումների
ճանաչումը վարձակալի մոտ 36
Գործառնական վարձակալությունում սկզբնական ուղղակի ծախսումների
ճանաչումը վարձատուի մոտ 37
Գործառնական փուլ 37
Գործառնություն (դեպք) 38
Գործավարձ 38
Գործատու 38
Գործարար համբավ 38
Գործարար շրջանառության սովորույթ 38
Գործարք 38
Գործարքի ամսաթիվ (օր) 39
Գործարքի անվավերություն 39
Գործարքի ավարտվածության աստիճանի որոշումը 39
Գործարքի հետ կապված ծախսում 39
Գործիք 40
Գործող շուկա 40
Գործող կապիտալ 40
Գործողման ծախս 40
Գործուղում 41
Գործունեության արդյունքների հաշիվներ 41
Գործունեության ֆինանսական արդյունք 42
Գործունեություն 42
Գտնվելու վայր 42
Գրանտ 42
Գրանցամատյան 42
Գրանցում 42
Գրավ 42

Գրավական 42
Գրավառու 42
Գրավատու 42
Գրավատուն 43
Գրավատուն հանձնված գույքի գրավ 43
Գրավի առարկա 43
Գրավի իրավունք 43
Գրավի իրավունքի ծագումը 43
Գրավի հաշվառումը 44
Գրավի տեսակները 44
Գրավով ապահովված պահանջի ծավալը 44
Գուդվիլ 44
Գուդվիլի ամորտիզացիա 45
Գուդվիլի ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդ 46
Գուդվիլի ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդի և ժամանակաշրջանի վերանայում 46
Գուդվիլի արժեզրկում 46
Գուդվիլի արժեզրկումից կորստի հակադարձումը 46
Գուդվիլի հաշվառումը 47
Գուդվիլի օգտակար ծառայություն 47
Գումար 48
Գույք 48
Գույքագրման անցկացման հրամանների կատարման վերահսկիչ գիրք 48
Գույքագրման արդյունքների տեղեկագիր 50
Գույքագրման ենթակա հոդվածները 50
Գույքագրման հանձնաժողով 50
Գույքագրման վերահսկիչ ստուգման ակտ 53
Գույքագրման վերահսկիչ ստուգումների հաշվառման գիրք 53
Գույքագրման տարբերությունների և գույքագրման արդյունքների ձևակերպումը 57
Գույքագրման տեսակները 57
Գույքագրում 58
Գույքահարկ 58
«Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենք 58
Գույքային հարկ 58
Գույքային ցուցակ 58
Գույքային քարտ 58
Գույքի անհատույց օգտագործման պայմանագիր (փոխատվության պայմանագիր) 59
Գույքի հանձնում 59

Գույքի հավատարմագրային կառավարիչ 59
Գույքի հավատարմագրային կառավարման հիմնադիր 59
Գույքի հավատարմագրային կառավարման օբյեկտ 60
Գույքի հավատարմագրային կառավարչի վարձատրություն.................. 60
Գույքի հավատարմագրային կառավարում... 60
Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցումը 60
Գույքի օտարման պայմանագիր 60

Դ

Դաս 62
Դասակարգում 62
Դեբետ 62
Դեբետագրում 62
Դեբետային մնացորդ.. 62
Դեբետային շրջանառություն 62
Դեբիտորական պարտք 62
Դենոմինացիա 63
Դեպոզիտ... 63
Դեպք 63
Դեվալվացիա 63
Դեֆիցիտ 63
Դեֆլյացիա... 63
Դիլեր 63
Դիլերային գործունեություն... 64
Դիլերային ընկերություն 64
Դիսկոնտ.. 64
Դիվանագիտական ներկայացուցչությունների
և հյուպատոսական հիմնարկների, նրանց հավասարեցված միջազգային,
միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների ցանկ 64
Դիտարկում 65
Դոտացիա... 66
Դպրոցական գրականություն.. 66
Դրամ... 66
Դրամական համակարգ.. 66
Դրամական հոսք 66
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն 67
Դրամական միջոցներ 67
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ... 67
Դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումը 67
Դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումների կառուցվածքը 67

Դրամական միջոցների գրավ 68
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր 68
Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումներ 68
Դրամական միջոցների համարժեքներ 69
Դրամական միջոցների հոսքեր 69
Դրամական միջոցների հոսքերի հեջ 69
Դրամական միջոցների հոսքերի հեջի հաշվառումը 70
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության ներկայացման
անուղղակի մեթոդ 71
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության ներկայացման
ուղղակի մեթոդ 71
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 71
Դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեք 72
Դրամական միջոցների հոսքերի ռիսկ 72
Դրամական միջոցների մնացորդ 72
Դրամական չափիչներ 72
Դրամական չեկ 72
Դրամական պահանջի զիջման դիմաց ֆինանսավորման
պայմանագիր 72
Դրամական պարտավորությունը չկատարելու համար
պատասխանատվություն 72
Դրամական ռիսկ 73
Դրամային ակտիվ 73
Դրամային հոդված 73
Դրամային ֆինանսական ակտիվ և պարտավորություն 73
Դրամանիշ 73
Դրամաշնորհ 73
Դրամաշրջանառություն 73
Դրամաստեղծ միավոր 73
Դրամաստեղծ միավորի արժեզրկում 74
Դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորստի հակադարձումը .. 74
Դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստ 75
Դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեք 75
Դրամարկղ 76
Դրամարկղային գիրք 76
Դրամարկղային գործառնություն 76
Դրամարկղային մեթոդ 78
Դրամարկղային մեթոդով հաշվառում 78
Դրամարկղի ելքի օրդեր 78
Դրամարկղի մուտքի օրդեր 78

Դրոշմ 81
Դրոշմակնիք 81
Դուստր ընկերություն 81
Դուստր ընկերությունում ներդրումների հաշվառումը մայր կազմակերպության
առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում 81

Ե

Եզրակացություն 84
Եկամտահարկ 84
Եկամտահարկ վճարողները 84
Եկամատահարկը պահելը հարկային գործակալի կողմից 85
Եկամտահարկի գծով նվազեցումը բարեգործական և այլ անհատույց
հատկացումներից 85
Եկամտահարկի ամփոփ հաշվարկ 86
Եկամտահարկի գծով նվազեցումը գյուղատնտեսական արտադրանքից
ստացված եկամտից 88
Եկամտահարկի գծով նվազեցումները կենսաթոշակային, զբաղվածության,
սոցիալական ապահովագրության համար կատարված վճարներից 88
Եկամտահարկի գծով օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն
չունեցող անձանց հարկման առանձնահատկությունները 88
Եկամատահարկի գումարը բյուջե վճարելը 88
Եկամտահարկի դրույքաչափերը 89
Եկամտահարկի հաշվարկման իմաստով եկամուտ չհամարվող տարրերը 90
Եկամտահարկի հաշվարկման իմաստով համախառն եկամտի
նվազեցումները 90
Եկամտահարկի հաշվարկման իմաստով համախառն եկամտից
անձնական նվազեցումները 90
Եկամտահարկի հաշվարկման իմաստով համախառն եկամտից
նվազեցվող եկամուտները 91
Եկամտահարկի հաշվարկման իմաստով համախառն եկամուտը 92
«Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենք 93
Եկամտահարկով հարկվող եկամուտը 93
Եկամտահարկով հարկվող օբյեկտ 93
Եկամտի ճանաչումը 93
Եկամուտ 93
Եկամուտների դասակարգում 94
Եկամուտների հաշվառումը 95

Եկամուտների ներկայացումը 95
Եկամուտների չափումը........ 95
Եկամուտների և ծախսերի հարաղրում (հարաբերակցում) 95
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ 96
Եկամուտներին վերաբերող շնորհների գծով հետաձգված եկամտի ամորտիզացիան 96
Եկամուտներին վերաբերող շնորհների ներկայացումը........ 96
Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերադարձումը 97
Ենթակոմիսիայի պայմանագիր 97
Ենթահաշիվ 97
Ենթապահառու 97
Ենթավարձակալության պայմանագիր 98
Եվրո (EURO)........ 98
Եվրոյի զամբյուղի մեջ մտնող արժույթ........ 98
Եվրոյի զամբյուղի մեջ մտնող արժույթներին հավասարեցվող արժույթ 98
Երաշխավորման մակարդակ 98
Երաշխավորված կուտակվող փոխհատուցելի բացակայություն........ 99
Երաշխավորված հատուցում........ 99
Երաշխավորված մնացորդային արժեքը վարձակալի դեպքում........ 99
Երաշխավորված մնացորդային արժեքը վարձատուի դեպքում........ 99
Երաշխավորություն 99
Երաշխիք 100
Երաշխիքային ժամկետ 100
Երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստ........ 100
Երկակի պահեստային վկայագիր 100
Երկարաժամկետ........ 101
Երկարաժամկետ ակտիվ 101
Երկարաժամկետ պարտավորություն........ 101
Երկրի վճարային հաշվեկշիռ........ 101
Երկրորդ կարգի հաշիվ........ 101

Զ

Զեկույց........ 104
Զեղչման դրույք........ 104
Զեղչման դրույքի գնահատում........ 104
Զեղչման ժամանակաշրջան........ 105
Զեղչված արժեք 105
Զեղչում........ 105
Զրոյական արժեկտրոնային պարտատոմս 105
Զուտ ակտիվ........ 105
Զուտ արժեք........ 106

Զուտ դրամային դիրքի շահույթ կամ վնաս 106
Զուտ հիմունք... 106
Զուտ հիմունքով ներկայացվող դրամական միջոցների հոսքեր 107
Զուտ ներդրում.. 107
Զուտ շահույթ (վնաս).. 107
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո 107
Զուտ շահույթի (վնասի) բաղադրիչ... 108

Է

Էական.. 110
Էական հոդված 110
Էական սխալ 110
Էական սխալի բացահայտում... 110
Էական սխալի ուղղման թույլատրելի այլընտրանքային մոտեցում......... 110
Էական սխալի ուղղման հիմնական մոտեցում 110
Էական սխալի ուղղման մոտեցում.. 111
Էական տեղեկատվություն... 111
Էականություն 111
Էականությունն աուդիտում 112
Էականություն և միավորում.. 112
Էներգամատակարարման պայմանագիր 113
Էմիսիա.. 113
Էմիսիոն եկամուտ 113
Էմիսիոն վնաս 113
Էմիտենտ... 113

Ը

Ընդհանուր բանկային ռիսկ 116
Ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվություն 116
Ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակը... 116
Ընդհանուր սեփականություն 117
Ընդհանուր վարչական ծախս 117
Ընդհատվող գործառնության սկզբնական բացահայտման դեպք 117
Ընդհատվող գործառնություն 117
Ընդունման ակտ.. 118
Ընթացիկ ակտիվ... 118
Ընթացիկ ակտիվների՝ գործող կապիտալով ապահովվածության գործակից.. 119
Ընթացիկ (վերականգնման) արժեք 119
Ընթացիկ գործառնական փուլ.. 119

Ընթացիկ ծառայության արժեք 119
Ընթացիկ հաշվի գործարք 119
Ընթացիկ հարկ 120
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն 120
Ընթացիկ հարկերի հաշվանցում 120
Ընթացիկ ներդրում 120
Ընթացիկ պարտավորություն 120
Ընկերակցություն 121
Ընկերություն 121
Ընտանիքի հիվանդ անդամի խնամքի նպաստ 121
Ըստ ներկայացնողի բաժնետոմս 122

Թ

Թաղման նպաստ 124
Թանկարժեք մետաղ 124
Թերությունների բացահայտման ակտ 124
Թեմատիկ ստուգում 124
Թղթակցող հաշիվներ 125
Թղթակցություն 125
Թողարկման եկամուտ 125
Թողարկում 125
Թոշակային հատուցումների պլան 125
Թոշակային հատուցումների պլանի դասակարգումը 125
Թոշակային հատուցումների պլանի ներդրումների հաշվառումը 126
Թվերի հանրագումարի մեթոդ 126
Թույլատրելի այլընտրանքային մոտեցում 126

Ժ

Ժամանակագրական գրանցում 128
Ժամանակագրական գրանցամատյան 128
Ժամանակային տարբերություն 128
Ժամանակաշրջան 128
Ժամանակաշրջանի եկամուտ 128
Ժամանակաշրջանի ծախս 128
Ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկ 128
Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստ 128
Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստի հաշվարկումը 129
«Ժամանակավոր արտահանում» մաքսային ռեժիմ 130
«Ժամանակավոր արտահանում՝ վերամշակման համար» մաքսային ռեժիմ 131
«Ժամանկավոր ներմուծում» մաքսային ռեժիմ 131

«Ժամանակավոր ներմուծում՝ վերամշակման համար» մաքսային ռեժիմ 132
Ժամանակավոր տարբերություն 133
Ժամանակի նորմա 133
Ժամավարձ 134
Ժամկետ 134
Ժամկետային ավանդ 134
Ժամկետային գործարք 134
Ժամկետայնություն 134
Ժամկետանց դեբիտորական (կրեդիտորական) պարտք 134

Ի

Ի պահ ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ 136
Ինդոսամենտ 136
Ինկասացիա 136
Ինկասացիոն ծառայություն 136
Ինկասո հաշվարկ 136
Ինկոտերմս 136
Ինստիտուցիոնալ ներդրող 137
Ինքնավարության գործակից 137
Ինքնարժեք 138
Ինքնարժեքի բանաձևեր 138
Ինքնարժեքի բանաձևերը փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների համար 138
Ինքնարժեքի բանաձևերը փոխադարձ փոխարկելի չհանդիսացող պաշարների համար 138
Ինքնարժեքի մեթոդ 139
Ինքնարժեքի մեջ չներառվող ծախսեր 139
Ինքնարժեքի չափման մեխանիզմներ 140
Ինքնարժեքում ներառված ծախսումների դասակարգում 140
Իրազեկ, պատրաստակամ կողմեր 141
Իրական արժեք 141
Իրական արժեքի հեջ 141
Իրական արժեքի հեջի հաշվառումը 142
Իրական արժեքի որոշումը 142
Իրավաբանական անձ 143
Իրավաբանական անձանց միաձուլում 143
Իրավաբանական անձանց միացում 144
Իրավաբանական անձանց միություններ 144
«Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման մասին» ՀՀ օրենք 144
Իրավաբանական անձանց տեսակները 145
Իրավաբանական անձի առանձնացում 145

Իրավաբանական անձի բաժանում 146
Իրավաբանական անձի գտնվելու վայրը.. 146
Իրավաբանական անձի լուծարման դեպքում պարտատերերի պահանջների բավարարելը.. 147
Իրավաբանական անձի լուծարում 147
Իրավաբանական անձի հիմնադիր... 148
Իրավաբանական անձի հիմնադիր փաստաթուղթ 148
Իրավաբանական անձի նկատմամբ պարտավորական իրավունքները 148
Իրավաբանական անձի պարտատերերի իրավունքների երաշխիքները
այն վերակազմակերպվելու դեպքում... 148
Իրավաբանական անձի վերակազմակերպում.. 149
Իրավաբանական անձի վերակազմավորում 149
Իրավաբանական անձի տրոհում.. 150
Իրավական ակտ.. 150
Իրավական ակտի բնույթը.. 150
«Իրավական ակտերի մասին»ՀՀ օրենք 151
Իրավական նորմ.. 151
Իրավական պարտականություն 151
Իրավահաջորդություն 152
Իրավահաջորդությունն իրավաբանական անձանց վերակազմակերպման դեպքում 152
Իրավունք 152
Իրավունքի գրավ... 152
Իրացման ծախսեր... 152
Իրացման (մարման) արժեք 153
Իրացման զուտ արժեք 153
Իրացման զուտ արժեքի հաշվարկ 153
Իրացվելիության ռիսկ 153

Լ

Լիազորագիր 156
Լիազորագիր (Ձևեր Պ-4 և Պ-4/1)... 156
Լիազորագրերի հաշվառման մատյան (Ձև Պ-5).. 156
Լիակատար ընկերակցություն.. 163
Լիբոր (LIBOR) 163
Լիզինգ.. 163
Լիմիտային բացթողնման քարտ (Ձև Պ-20).. 163
Լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակ 166
«Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենք... 166
Լիցենզավորման նպատակը 166

Լիցենզավորող մարմին 166
Լիցենզավորված անձ 166
Լիցենզավորում 166
Լիցենզիա.. 166
Լիցենզիաների տեսակները.. 167
Լոնդոնյան Միջբանկային Դրույքը (LIBOR).. 167
Լրացուցիչ պատասխանատվությամբ ընկերություն 167
Լուծարային արժեք 167
Լուծարային հաշվեկշիռ (հաշվետվություն).. 167
Լուծարվող իրավաբանական անձից ստացված մնացորդային գույքի
hարկում.. 167
Լուծարում 167

Խ

Խանութ 170
Խարդախություն 170
Խմբային կառավարման պլան... 170
Խմբի հաշվետվություն 170
Խոտան 170
Խորհուրդ 170
Խտացված հաշվետվություն.. 171
Խումբ.. 171

Ծ

Ծախս 174
Ծախսերի բնույթի մեթոդ 174
Ծախսերի գործառույթի մեթոդ.. 174
Ծախսերի դասակարգումը 175
Ծախսերի հաշվառումը... 175
Ծախսերի հոդվածների ենթադասակարգումը 176
Ծախսերի ճանաչումը.. 176
Ծախսերի ներկայացումը.. 176
Ծախսերի չափումը 176
Ծախսերի վերլուծման մեթոդ.. 177
Ծախսում 177
Ծախսում գումարած պայմանագիր.. 177
Ծախսում գումարած պայմանագրի արդյունքի գնահատումը................. 177
Ծախսումների ճանաչում.. 178
Ծախսումների բաշխում 178
Ծանոթագրություն 178

Ծառայողական, առևտրային կամ բանկային գաղտնիք կազմող
տեղեկատվություն.. 178
Ծառայության մատուցումից հասույթի ճանաչումը.................................... 178
Ծառայություն 179
Ծառայություններ մատուցելու պայմանագիր 179
Ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագիր 179
Ծխախոտի արտադրանքի համար հաստատագրված վճար վճարողները.. 179
«Ծխախոտի արտադրանքի համար հաստատագրված վճարների մասին»
ՀՀ օրենք.. 179
Ծխախոտի արտադրանքի համար հաստատագրված վճարների չափը.. 180

Կ

Կաղրերի պատրաստման ծախս.. 182
Կաղրերի պատրաստում 182
Կաղրերի վերապատրաստման ծախս 182
Կաղրերի վերապատրաստում.. 182
Կազմակերպական-իրավական ձև 182
Կազմակերպության կողմից տրամադրված փոխառության (վարկի)
և դեբիտորական պարտքի հետագա չափումը 183
Կազմակերպության կողմից տրամադրված փոխառություն (վարկ)
և դեբիտորական պարտք 183
Կազմակերպության ղեկավար 184
Կազմակերպության ղեկավարի իրավունքները և պարտականությունները
հաշվապահական հաշվառման կազմակերպման գործում 184
Կազմակերպության վերահսկում 184
Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություն 185
Կազմակերպության ֆինանսական վիճակ 185
Կազմակերպություն 185
Կազմակերպությունների ակտիվների և պարտավորությունների պարտադիր
գույքագրման կարգը հաստատելու մասին հրահանգ............................... 185
Կազմակերպությունների խմբի ֆինանսական հաշվետվություն............. 185
Կազմակերպությունների խումբ 185
Կազմակերպությունների տարեկան (ամբողջական փաթեթով միջանկյալ)
ֆինանսական հաշվետվություններ ձևերը և դրանց լրացման հրահանգ.. 186

Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան (հաշվային պլան) 186
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի բաժինները 186
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի բաղկացուցիչները..... 187
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի կառուցվածքը............ 188
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի հաշիվների դասակարգումը 188
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի հաշիվների կիրառումը.. 189
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի հաշիվների կոդավորումը.. 190
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգը 191
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծություն.. 191
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության ֆինանսական վերլուծություն 191
Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության ֆինանսական վերլուծության ժամանակ կիրառվող մեթոդները.............. 191
Կալկուլյացիա (հաշվարկում, արժեքաորոշում) 192
Կախյալ ընկերություն 192
Կայուն պարտավորվածություն.. 192
Կանխավճար.. 192
Կանխատեսում... 192
Կանխիկ դրամ 192
Կանխիկ և անկանխիկ հաշվարկներ... 192
Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալ 193
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում.. 193
Կանոնադրական կապիտալի նվազագույն չափը..................................... 193
Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում 194
Կանոնադրություն 194
Կապալառու.. 194
Կապալի պայմանագիր 194
Կապակցված կողմեր 195
Կապակցված կողմերի միջև գործարք... 195

Կապակցված կողմերի միջև գործարքի իրականացման գինը 195
Կապիտալ 196
Կապիտալ ակտիվների գնորոշման մոդել.. 196
Կապիտալ ներդրում 196
Կապիտալ ներդրումների ետգնում 196
Կապիտալացման դադարեցում... 196
Կապիտալացման դրույք.. 197
Կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսում 197
Կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարի
որոշումը 197
Կապիտալացման կասեցում.. 197
Կապիտալացման սկիզբ 198
Կապիտալի արժեք 198
Կապիտալի շարժի հետ կապված գործարք 198
Կառավարչական հաշվառման հաշիվներ 198
Կառավարչական հաշվառում.. 198
Կառուցողական պարտականություն... 199
Կառուցման պայմանագիր.. 199
Կառուցման պայմանագրի աշխատանքների կատարման աստիճան 199
Կառուցման պայմանագրի աշխատանքներում խրախուսիչ վճար.......... 199
Կառուցման պայմանագրի աշխատանքներում վնասապահանջ 200
Կառուցման պայմանագրի աշխատանքներում փոփոխություն.............. 200
Կառուցման պայմանագրի աշխատանքների ավարտի աստիճան 200
Կառուցման պայմանագրի արդյունքի գնահատում 201
Կառուցման պայմանագրի դասակարգում 201
Կառուցման պայմանագրի ծախսում.. 202
Կառուցման պայմանագրի ծախսում, որոնք ուղղակիորեն
վերաբերում են
տվյալ պայմանագրին 202
Կառուցման պայմանագրի ծախսում, որոնք վերագրվում են
ընդհանուր պայմանագրային գործունեության 202
Կառուցման պայմանագրի հասույթ.. 203
Կառուցման պայմանագրի հասույթի և ծախսի ճանաչում..................... 203
Կառուցման պայմանագրի հասույթում կատարվող փոփոխություն 204
Կատարման ենթակա պայմանագիր 204
Կատարված աշխատանքների ավարտվածության տոկոսի մեթոդ 204
Կատարված աշխատանքների տոկոսային հարաբերության մեթոդ 204
Կարգավորող հաշիվ 205
Կարգավորող ձևի պայմանագիր... 205
Կարճաժամկետ... 205
Կարճաժամկետ ակտիվ 205
Կարճաժամկետ կուտակվող փոխհատուցելի բացակայություն 206

Կարճաժամկետ պարտավորություն 206
Կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայություն 206
Կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների հատուցումների ակնկալվող ծախսումների ճանաչումը 206
Կեղծ առաիտորական եզրակացություն 207
Կենսական շահերի կենտրոն 207
Կենտրոնական բանկ 207
Կենտրոնական դեպոզիտարիա 207
Կենցաղային կապալի պայմանագիր 207
Կեպ և ֆլոր 207
Կիսապատրաստուք (կիսաֆաբրիկատ) 207
Կիրառական գիտահետազոտական աշխատանք 208
Կից ծանոթագրություն 208
Կոլեկտիվ պայմանագիր 208
Կոմբինացված գրանցամատյան 208
Կոմիսիայի ընդունված ապրանքների հետ վերադարձման բեռնագիր (ՁԼ Պ-56) 208
Կոմիսիայի ընդունված (հանձնված) ապրանքների վաճառքի գնի փոփոխման ակտ (ՁԼ Պ-55) 209
Կոմիսիայի ընդունված ապրանքների վաճառքից հանման ակտ (ՁԼ Պ-57) 214
Կոմիսիայի ընդունված ապրանքների վաճառքի հաշիվ-ապրանքագիր 217
Կոմիսիայի ընդունված ապրանքների վաճառքի վերաբերյալ տեղեկանք 217
Կոմիսիայի պայմանագիր 222
Կոմիսիոն ծառայությունների մատուցման հաշիվ 222
Կոմիսիոն վաճառքի գծով վճարման ենթակա ԱԱՀ գումարների հաշվարկ (ՁԼ Պ-54) 222
Կոմիսիոն վաճառքի հանձնման-ընդունման բեռնագիր 222
Կոմիսիոների հաշվետվություն 229
Կոմպիլյացիա 229
Կոմպիլյացիոն աշխատանքների իրականացման նպատակը 229
Կոնկրետ արտադրանքի ինքնարժեք 230
Կոնսամենտ 230
Կոնսամենտի տեսակները 230
Կոշտ գրավ 230
Կոոպերատիվ 230
Կորպորատիվ ակտիվ 230
Կորուստ 231

Կրեդիտ 231
Կրեդիտագրում.. 231
Կրեդիտային շրջանառություն.. 231
Կրեդիտային մնացորդ 231
Կրեդիտորական պարտք 231
Կրկնակի գրանցում 231
Կրկնակի հարկումը բացառելու համաձայնագիր 232
Կրպակ 233
Կուտակման գործընթաց 233
Կուտակվող (կոմուլյատիվ) բաժնետոմս 233
Կուտակվող փոխհատուցելի բացակայություն... 233
Կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով
պարտականություն 233
Կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների տեսակ 233
Կուտակում... 233